

дві кімнати: перша використовувалася як комора для деяких побутових речей, у другій, трохи більшій – глиняна піч, на якій не тільки готували їжу, але й відпочивали, бо складовою частиною печі є ліжечко, але сьогодні піч не застосовують. Звісно, хатка непрезентабельна і не така вже давня, однак вона зводилася за тими самими будівельними принципами, що й красуні, увічні І. Рєпіним, С. Васильківським, П. Левченком, іншими визначними художниками.

Побачивши таку мазанку, з'являється дивне відчуття перебування в минулому. Мабуть, у цьому й полягає велика сила культурних пам'яток. Тому дуже важливо зберегти такі дивні старовинні хати, як мазанки, або хоча б їх візуальний образ, щоб не тільки наші сучасники мали змогу оцінити будівельне мистецтво українського народу, але й наступні покоління побачили всю велич та красу традиційної народної культури.

Чудан А.
НТУ «ХП»

ТРАДИЦІЙНА УКРАЇНСЬКА ОБРЯДОВІСТЬ І СУЧАСНІСТЬ (НА ПРИКЛАДІ СВЯТКУВАННЯ РІЗДВА)

Свята й обряди, пов'язані з ними, є важливими складовими народної духовної культури. Урочисті народні відзначання знаменних релігійних християнських і світських свят демонструють особливе світоглядне сприйняття дійсності українцями, а їх ритуальні зміни з плином часу – трансформації обрядів, пов'язані зі змінням світогляду, з культурними взаємовпливами й навіть історичними подіями, що визначали культурний напрямок розвитку українського народу. Своєрідність української народної обрядовості склалася історично. Вона сягає давніх народних свят та обрядів.

Серед зимового циклу свят особливу роль мають Різдво та давні традиції його святкування. Їх провідна ідея – словом, ділом, магічними діями інсценувати образ багатства, щастя, миру, спокою в домі на весь наступний рік. Тому підготовка до святкування Різдва була справжнім ритуалом.

Найголовнішим елементом підготовки до Різдва була святкова вечере. Усі предмети на обрядовому столі набували чудодійної сили. Визначальною була кількість страв (7, 9 чи 12), для чого використовували всі наявні в господарстві продукти. Сама трапеза відбувалася з додержанням певних правил і нагадувала розгорнуте обрядове дійство. Першу страву, яку вживають люди за Святою вечерею, є кутя, а потім уже їдять інші. Кількість страв (12) символізує дванадцятьох апостолів. В Україні є така традиція, що перед Святою вечерею всі родичі збираються разом. Бажано не запізнюватися, щоб потім цілий рік нікуди не спізнюватися (народна прикмета). Усі моляться та просять у Бога ласки й добра. Широко побутував звичай ставити на покуті сніп із жита, пшениці, вівса. У старовину на Русі до Різдва підлогу в сільських хатах покривали свіжим сіном, а стіл – соломною, на яку потім стелили скатертину і ставили частування. Усе це нагадувало, що Спаситель народився не в царських палатах, а в овечому хліву й був покладений у ясла на соломі.

Починаючи з вечора, усюди ходили христослави (колядники) з «віфлеємською зіркою». Колядування – давній звичай зимових обходів із виконанням величально-поздоровчих пісень (колядок). Побажання, висловлені на новорічні святки, мали стати реальністю. Колядування не було церковним звичаєм, однак із часом його частково християнізували. Тому в тематиці колядок репрезентовано як релігійні, так і світські мотиви – мирної хліборобської праці, громадського й сімейного побуту. Свято Різдва відзначається і справами добродійності: у цей день щедро роздавали милостиню; у кожному будинку на христославів чекали частування чи гроші. Не прийняти колядників уважалося великим гріхом. Заможні люди вважали своїм обов'язком надіслати милостиню жебракам, хворим, удовам і сиротам. У різних місцевостях колядування мало свої відмінності. Наприклад, на Східній Україні переважали обходи з різдвяною зіркою, а на Заході – із ляльковим або живим вертепом. У ХІХ ст. у багатьох міських будинках увійшло в моду робити для дітей маленький домашній вертеп. Його ставили під ялинку. Ляльок мистецьки виготовляли з паперу, вати, воску, наряджали в парчеві й шовкові каптани. Останнім часом традиція спорудження вертепу під ялинкою стала відроджуватися, ляльки для нього можна придбати навіть у магазині.

На жаль, під час сучасних святкувань Різдва спостерігаємо зовнішнє дотримання традиційних обрядових дійств, без досягнення їх духовного змісту, про що свідчить такий вислів: «Даремно Христос народився у яслах, якщо Він не народився у твоєму серці». Більш популярним зимовим святом є зустріч Нового Року та розважальна програма, що його супроводжує. Свято Різдва, за вченням церкви, символізує примирення людини з Богом: Різдво сповіщає викупний подвиг Христа й оновлення людської природи, ураженої гріхопадінням прабатьків. Отже, це не просто свято, а час для усвідомлення речей надособистісних і вічних. А та сама різдвяна традиція народного величання й поздоровлення є своєрідною філософією народного світобачення, що сприяє вихованню гідності, етики спілкування, взаємоповаги в родині, усвідомленню зв'язку сім'ї, життя, праці.

Дотримання таких святкових ритуалів, як на Різдво, вносить певний порядок у буття людей, молодь зростає в повазі до традицій, адже це одне з найбільш важливих родинних свят, один із найбільш магічних днів, коли кожна сім'я створює у своїй оселі атмосферу затишку, багатства, щастя й миру, співвідносячи власний вимір буття із загальним Усесвітом.

Шамарина М.
НТУ «ХПИ»

АНТОНИО ГАУДИ – ЖИВОПИСЕЦ АРХИТЕКТУРЫ БАРСЕЛОНЫ

«Величайшее свойство произведения искусства – гармония, которая в пластических искусствах рождается из света. Свет создаёт рельеф и украшает. Архитектура – это упорядочение света», – сказал Антонио Гауди-и-Курнет.

Для украинского общества чрезвычайно актуальной является задача создания архитектурной среды в гармонии с природой и человеком, а украинская культура нуждается в воплощении своих национальных особенностей посредством архитектуры в современном глобализированном мире. Изучение художественного наследия и опыта выдающегося зодчего